

MONETĀRAIS BIĻETENS 2008

1

Janvārī tautsaimniecības izaugsmes tempa palēnināšanās tendence pastiprinājās. Lēnāks iekšzemes kopprodukta kāpums 2007. gada 4. ceturksnī (saskaņā ar provizoriskiem datiem – 9.6%), mazumtirdzniecības un nekustamā īpašuma tirgus attīstība, kreditēšanas kāpuma tempa tālāka palēnināšanās liecināja par iekšzemes pieprasījuma pieauguma tempa mazināšanos un tuvošanos ilgtermiņā uzturamam līmenim.

Tomēr piedāvājuma puses faktoru ietekmē inflācija turpināja pieaugt. Janvārī patēriņa cenām palielinoties par 2.8%, gada inflācija sasniedza 15.8%, bet gada vidējā inflācija – 10.8%. Janvārī patēriņa cenas visvairāk ietekmēja tabakas izstrādājumu akcīzes nodokļa likmes paaugstinājums (sadārdzinājums salīdzinājumā ar decembri – 38.1%) un degvielas cenu kāpums (5.0%). Turpināja palielināties pārtikas produktu (īpaši piena un piena produktu) cenas. Pieauga vairākas administratīvi regulējamās cenas (biļešu cenas sabiedriskajā transportā, vairāku komunālo pakalpojumu cenas, iedzīvotāju maksa par dabasgāzi). Savukārt inflāciju samazinoša ietekme bija apģērba un apavu cenu kritumam.

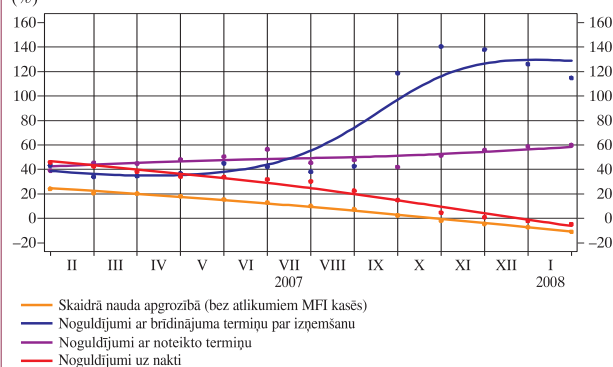
2007. gada decembrī mazumtirdzniecības (t.sk. automobiļu tirdzniecības un autodegvielas mazumtirdzniecības) apgrozījums salīdzinājumā ar 2006. gada atbilstošo periodu saruka par 3.4%. Decembrī apstrādes rūpniecības produkcijas izlaide saruka par 7.5% salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo mēnesi. Sezonāli izlīdzinātais rūpniecības produkcijas fiziskā apjoma indekss samazinājās par 5.4%. Janvārī pa dzelzceļu pārvadāto kravu apjoms palielinājās par 36.1%, bet kravu apgrozījums Latvijas ostās – par 26.5%. Nedaudz (līdz 5.0%) pieauga bezdarba līmenis.

Valsts konsolidētā kopbudžeta finansiālais pārpalikums janvārī bija 92.1 milj. latu (par 61.8 milj. latu mazāks nekā iepriekšējā gada atbilstošajā periodā). Finansiālais pārpalikums janvārī bija gan valsts konsolidētajā budžetā (63.9 milj. latu), gan pašvaldību konsolidētajā budžetā (27.0 milj. latu). Tomēr valsts konsolidētā kopbudžeta ieņēmumi janvārī salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu palielinājās tikai par 4.1%. Ievērojamo ieņēmumu pieauguma tempa palēnināšanos noteica ārvalstu finanšu palīdzības samazināšanās (par 66.4%; 2007. gada janvārī ES fondu līdzekļu apjoms būtiski pieauga). Nodokļu ieņēmumu kāpuma temps palēninājās līdz 14.0%, bet nenodokļu ieņēmumi samazinājās par 7.2%. Valsts konsolidētā kopbudžeta izdevumu pieauguma temps bija daudz straujāks (29.3%). Sarūkot centrālās valdības iekšējam parādam, centrālās valdības un pašvaldību kopējais parāds janvārī samazinājās par 13.3 milj. latu (mēneša beigās – 1 145.3 milj. latu).

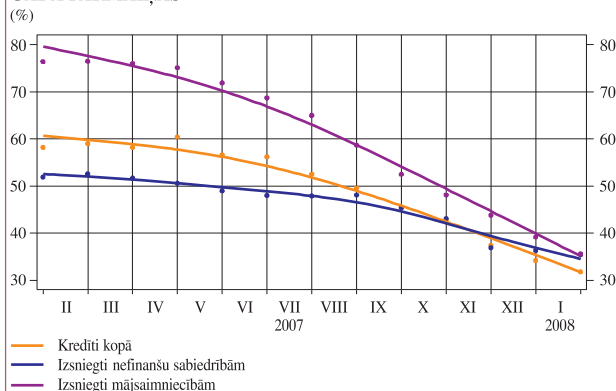
Naudas rādītāju gada pieauguma temps janvārī turpināja samazināties, sezonāli sarūkot arī naudas piedāvājumam. Plašā nauda M3 samazinājās par 41.1 milj. latu, bet tās gada kāpuma temps – par 1.3 procentu punktiem (līdz 13.3%). Vidējās naudas rādītājs M2 saruka par 49.1 milj. latu (gada pieaugums – 13.1%). Šaurās naudas rādītājs M1 samazinājās par 165.5 milj. latu (gada kritums – 6.2%).

Iekšzemes noguldījumu atlikuma pārmaiņas bija samērā nelielas. Finanšu iestāžu, nefinanšu sabiedrību un māsaimniecību noguldījumu atlikums janvārī samazinājās par 22.5 milj. latu, bet tā gada kāpuma temps – par 0.9 procentu punktiem (līdz 16.0%). Par 33.4 milj. latu pieauga ārvalstu valūtā veikto nogul-

SKAIDRĀS NAUDAS APGROZĪBĀ UN NOGULDĪJUMU ATLIKUMA GADA PĀRMAIŅAS (%)

REZIDENTU FINANŠU IESTĀDĒM, NEFINANŠU SABIEDRĪBĀM UN MĀJSAIMNIECĪBĀM IZSNIEGTO KREDĪTU ATLIKUMA GADA PĀRMAIŅAS

MAKROEKONOMISKIE RĀDĪTĀJI	2007	2008
	XII	I
Sezonāli izlīdzinātā rūpniecības produkcijas fiziskā apjoma indeksa pārmaiņas (salīdzinot ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %)	-5.4	*
Patēriņa cenu indeksa pārmaiņas		
Mēneša (%)	0.7	2.8
Pēdējo 12 mēnešu vidējā gada inflācija (saskaņotais patēriņa cenu indekss; %)	10.1	10.8
Gada (%)	14.1	15.8
Patēriņa cenu gada pamatinfācija ¹ (%)	13.0	15.2
Reģistrēto bezdarbnieku skaits perioda beigās	52 321	53 325
Bezdarba līmenis (% no ekonomiski aktīvo iedzīvotāju skaita)	4.9	5.0
Valsts konsolidētā kopbudžeta finansālā bilance (milj. latu)	94.0	92.1
Ārējā tirdzniecība (milj. latu)		
Eksports	328.0	*
Imports	593.0	*
Bilance	-265.0	*

¹ Avots: Latvijas Bankas dati.

* Datu vēl nav.

Avots: LR Centrālās statistikas pārvaldes un Finanšu ministrijas dati.

dījumu atlikums, bet latos veikto noguldījumu atlikums samazinājās par 55.9 milj. latu. Mājsaimniecību noguldījumu atlikums saruka par 2.1 milj. latu (gada kāpuma temps – 11.9%), bet finanšu iestāžu un nefinanšu sabiedrību noguldījumu atlikums – par 20.4 milj. latu (gada pieauguma temps – 22.6%).

Turpināja samazināties kreditēšanas apjoms. Janvārī iekšzemes kredītu atlikums palielinājās tikai par 118.8 milj. latu (mazākais mēneša kāpums kopš 2004. gada decembra). Iekšzemes kredītu atlikuma gada pieauguma temps saruka par 2.4 procentu punktiem (līdz 31.8%; zemākais līmenis kopš 2000. gada septembra). Būtiski (par 100.8 milj. latu) palielinājās nefinanšu sabiedrībām izsniegto kredītu atlikums. Mājsaimniecībām izsniegto kredītu atlikums pieauga par 51.8 milj. latu. Samazinājās visu nozīmīgāko kredītu veidu gada pieauguma temps, turklāt visstraujāk (līdz 39.8%) saruka mājokļa iegādei izsniegto kredītu atlikums, bet vismazāk (attiecīgi līdz 38.5% un 41.1%) – industriālā kredīta un kredīta patēriņa preču iegādei atlikums. Latos izsniegto kredītu atlikums turpināja samazināties (janvārī – par 76.1 milj. latu) un veidoja tikai 13.0% no kredītu atlikuma (eiro izsniegto kredītu atlikums – 84.1%).

Joprojām turpinājās mērens ārvalstu banku finansējuma kāpums (96.2 milj. latu; t.sk. no mātesbankām – 109.2 milj. latu). Nerezidentu ne-MFI noguldījumu atlikuma sarukums noteica līdzekļu izvietojuma ārvalstu kredītiestādēs kritumu. MFI tiro ārējo aktīvu negatīvais rādītājs palielinājās par 157.5 milj. latu.

Janvārī sezonālu faktoru dēļ, tomēr straujāk nekā parasti saruka skaidrās naudas pieprasījums. Janvāra beigās skaidrā nauda apgrozībā samazinājās par 90.6 milj. latu salīdzinājumā ar decembra beigām (gada kritums – 8.5%). Lai gan, turpinoties obligāto rezervju prasību apjoma pieaugumam, palielinājās banku noguldījumu uz nakti atlikums Latvijas Bankā, naudas bāze M0 samazinājās par 39.0 milj. latu. Centrālās bankas naudas piedāvājuma apjomu palielināja bankām izsniegto kredītu atlikuma un valūtas mijmaiņas darījumu atlikuma pieaugums (attiecīgi 18.1 milj. latu un 20.0 milj. latu), bet samazināja valdības noguldījumu atlikuma centrālajā bankā kāpums. Latvijas Bankas tirie ārējie aktīvi pieauga par 31.0 milj. latu jeb 1.1%. Emitētās nacionālās valūtas segums ar Latvijas Bankas tirājiem ārējiem aktīviem janvāra beigās bija 115.4%.

RIGIBOR ilgāka termiņa kredītiem joprojām turpināja sarukt. RIGIBOR kredītiem ar 3 mēnešu termiņu janvāra beigās (8.08%) bija par 245 bāzes punktiem zemāks nekā decembra beigās. RIGIBOR kredītiem ar 6 mēnešu termiņu saruka par 187 bāzes punktiem (līdz 9.37%). RIGIBOR uz nakti izsniegtajiem kredītiem pēc krasi samazinājuma (līdz 2.72%) obligāto rezervju prasību izpildes perioda pēdējās dienās mēneša beigās atkal pārsniedza 7%. RIGIBOR vidējais līmenis (4.44%) bija par 80 bāzes punktiem zemāks nekā decembrī.

Janvārī nefinanšu sabiedrībām un mājsaimniecībām mājokļa iegādei latos izsniegto kredītu vidējā svērtā procentu likme samazinājās attiecīgi par 1.8 un 1.5 procentu punktiem. Nefinanšu sabiedrībām un mājsaimniecībām mājokļa iegādei ārvalstu valūtā izsniegto kredītu vidējā svērtā procentu likme nedaudz (attiecīgi par 0.6 un 0.1 procentu punktu) saruka.

Janvārī Latvijas Bankas noteiktais ASV dolāra un Lielbritānijas sterliņu mārciņas kurss attiecībā pret latu samazinājās (par 1.7%), bet Japānas jenas kurss palielinājās (par 5.2%).

MONETĀRIE RĀDĪTĀJI (perioda beigās; milj. latu)	2007	2008
	XII	I
MFI¹		
M3	6 311.6	6 270.5
Repo darījumi	0	0
Naudas tirgus fondu akcijas un daļas	41.3	48.4
Parāda vērtspapīri ar termiņu līdz 2 gadiem	28.2	29.2
M2	6 242.0	6 192.9
Noguldījumi ar noteikto termiņu līdz 2 gadiem	1 971.9	2 086.3
Noguldījumi ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu līdz 3 mēnešiem	335.0	336.9
M1	3 935.2	3 769.7
Skaidrā nauda apgrozībā (bez atlikumiem MFI kasēs)	900.0	850.2
Noguldījumi uz nakti	3 035.2	2 919.5
Tīrie ārējie aktīvi	-4 482.8	-4 640.3
Kredīti rezidentu finanšu iestādēm, nefinanšu sabiedrībām un mājsaimniecībām	13 050.6	13 169.4
Kredīts valdībai	313.6	309.6
Centrālās valdības noguldījumi	189.3	259.7
Ilgāka termiņa finanšu saistības	2 346.9	2 403.7
Latvijas Banka		
M0	2 471.2	2 432.2
Skaidrā nauda apgrozībā	1 049.5	958.9
Noguldījumi Latvijas Bankā latos	1 412.4	1 466.0
Noguldījumi Latvijas Bankā ārvalstu valūtā	9.3	7.3
Tīrie ārējie aktīvi	2 776.0	2 807.0
Tīrie iekšējie aktīvi	-304.9	-374.8
Kredīti	-164.4	-203.6
MFI	6.9	25.0
Valdībai (neto)	-171.2	-228.6
Pārējie aktīvi (neto)	-140.5	-171.2
Ārējās rezerves (perioda beigās; milj. eiro)	3 965.49	3 997.73
Zelts	141.05	155.18
Speciālās aizņēmuma tiesības	0.12	0.12
Rezerves pozīcija SVF	0.06	0.06
Ārvalstu konvertējamās valūtas	3 824.26	3 842.37
Ārējās rezerves (perioda beigās; milj. ASV dolāru)	5 758.18	5 902.55
Zelts	204.81	229.12
Speciālās aizņēmuma tiesības	0.17	0.17
Rezerves pozīcija SVF	0.09	0.09
Ārvalstu konvertējamās valūtas	5 553.11	5 673.17

¹ Saskaņā ar Eiropas Centrālās bankas metodoloģiju.

PROCENTU LIKMES UN LATVIJAS BANKAS NOTEIKTIE ĀRVALSTU VALŪTU KURSI	2007	2008
	XII	I
Latos izsniegto iekšzemes starpbanku kredītu vidējā svērtā procentu likme	5.1	4.0
Rezidentu nefinanšu sabiedrībām un mājsaimniecībām izsniegto kredītu procentu likmes		
Kredīti nefinanšu sabiedrībām (izsniegti latos)	9.7	7.9
Kredīti mājsaimniecībām (izsniegti latos)	17.3	18.3
t.sk. mājokļa iegādei	12.0	10.5
Kredīti nefinanšu sabiedrībām (izsniegti ārvalstu valūtā)	7.2	6.6
Kredīti mājsaimniecībām (izsniegti ārvalstu valūtā)	6.8	6.5
t.sk. mājokļa iegādei	6.4	6.3
No rezidentu nefinanšu sabiedrībām un mājsaimniecībām piesaistīto noguldījumu procentu likmes		
Nefinanšu sabiedrību termiņnoguldījumi (veikti latos)	7.3	7.2
Nefinanšu sabiedrību pieprasījuma noguldījumi (veikti latos)	2.0	2.4
Mājsaimniecību termiņnoguldījumi (veikti latos)	8.7	8.4
Mājsaimniecību pieprasījuma noguldījumi (veikti latos)	0.6	0.6
Nefinanšu sabiedrību termiņnoguldījumi (veikti ārvalstu valūtā)	4.1	3.9
Nefinanšu sabiedrību pieprasījuma noguldījumi (veikti ārvalstu valūtā)	1.6	1.6
Mājsaimniecību termiņnoguldījumi (veikti ārvalstu valūtā)	4.4	4.4
Mājsaimniecību pieprasījuma noguldījumi (veikti ārvalstu valūtā)	1.7	1.7
Latvijas Bankas refinansēšanas likme (perioda beigās; %)	6.0	6.0
Ārvalstu valūtu kursi (perioda beigās)		
Ls pret USD	0.4840	0.4760
Ls pret GBP	0.9630	0.9470
Ls pret 100 JPY	0.4240	0.4460
Ls pret EUR	0.7028	0.7028

MFI (IZŅEMOT LATVIJAS BANKU) KOPSAVILKUMA BILANCE (perioda beigās; milj. latu)

	2007	2008
	XII	I
MFI rezerves	1 566.3	1 568.0
Nacionālā valūta kasēs	149.5	108.7
Noguldījumi Latvijas Bankā	1 416.8	1 459.3
Ārzemju aktīvi	5 474.8	5 041.8
Ārvalstu valūta kasēs	72.5	62.0
Prasības pret MFI	3 578.1	3 178.3
Prasības pret ne-MFI	1 756.9	1 727.7
Pārējie aktīvi	67.3	73.9
Prasības pret centrālo valdību	253.4	249.0
Prasības pret vietējo valdību	60.3	60.6
Prasības pret valsts nefinanšu sabiedrībām	250.0	252.8
Prasības pret finanšu iestādēm un privātajām nefinanšu sabiedrībām	6 866.8	6 936.9
Prasības pret mājsaimniecībām	5 988.8	6 040.6
Neklasificētie aktīvi	1 041.5	983.3
Pamatlīdzekļi	174.8	178.1
Nauda ceļā	23.6	29.4
Pārējie aktīvi	190.0	175.8
Prasības pret rezidentu MFI (t.sk. ieguldījumi)	653.2	600.1
Aktīvi pavisam	21 501.9	21 133.0
<i>Papildpostenis: aktīvi pārvaldīšanā</i>	<i>369.6</i>	<i>283.6</i>
Noguldījumi uz nakti latos	1 652.0	1 554.4
Valsts nefinanšu sabiedrību	117.1	95.8
Finanšu iestāžu un privāto nefinanšu sabiedrību	748.1	708.9
Mājsaimniecību	786.8	749.7
Termiņnoguldījumi un noguldījumi ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu latos	1 078.0	1 119.8
Valsts nefinanšu sabiedrību	176.2	185.9
Finanšu iestāžu un privāto nefinanšu sabiedrību	299.5	311.7
Mājsaimniecību	602.3	622.2
Rezidentu noguldījumi ārvalstu valūtā	2 541.2	2 574.6
Valsts nefinanšu sabiedrību	42.4	40.7
Finanšu iestāžu un privāto nefinanšu sabiedrību	779.2	799.2
Mājsaimniecību	1 719.6	1 734.7
Centrālās valdības noguldījumi	18.1	31.1
Vietējās valdības noguldījumi	211.7	222.4
Tranzītfondi	4.0	4.0
Ārzemju pasīvi	12 733.6	12 489.1
Saistības pret MFI	7 905.2	8 001.4
Saistības pret ne-MFI	4 513.0	4 163.2
Pārējie pasīvi (t.sk. pakārtotās saistības)	315.4	324.5
Saistības pret Latvijas Banku	6.9	25.0
Emitētie parāda vērtspapīri	314.7	317.8
Naudas tirgus fondu akcijas un daļas	41.3	48.4
Kapitāls un rezerves	1 744.1	1 772.3
Rezidentu	998.9	1 027.1
Nerezidentu	745.2	745.2
Uzkrājumi parādiem un saistībām	116.4	120.1
Neklasificētie pasīvi	1 039.9	854.1
Nauda ceļā	270.1	142.7
Pārējie pasīvi (t.sk. pakārtotās saistības)	185.1	180.3
Saistības pret rezidentu MFI	584.7	531.1
Pasīvi pavisam	21 501.9	21 133.0
<i>Papildpostenis: pasīvi pārvaldīšanā</i>	<i>369.6</i>	<i>283.6</i>

Latvijas banku sistēmas un Latvijas Bankas monetāro rādītāju, kā arī starptautisko rezervju raksturlielumu publicēšanas datumi atrodami Starptautiskā Valūtas fonda Datu izplatīšanas standartu biļetena padomes interneta lapā (<http://dsbb.imf.org>). Šie dati visagrāk tiek publicēti Latvijas Bankas interneta lapā (<http://www.bank.lv>).